І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 39. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ЛЮТОГО 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, FEBRUARY 27, 1975 No. 39. VOL. LXXXII.

ЦІЄЇ СУБОТИ З ІНІЦІЯТИВИ УККА ВІДБУДУТЬСЯ НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ УСІХ НАШИХ КРАЙОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ 200-РІЧЧЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Ню Йорк. — Цієї суботи, 1-го березня, тут у приміщеннях Українського Інституту Америки почнуться о год. 1-ій по полудні скликані Екзекутивою Українського Конгресового Комітету Америки наради представників усіх українських крайових організацій з метою оформлення окремого Українського Крайового Комітету 200-річчя Американської Незалежности. Як відомо, в ряді міст, зокрема Філядельфії, Детройті, Клівленді та інших, вже були створені такі місцеві Комітети і їх представники також запрошені до участи в суботніх крайових нарадах. Запрошуючи на ці наради, екзекутивний директор УККА мгр Іван Базарко в листі до Управ Крайових Центральних Організацій пише:

„4-го липня 1976 року сповниться 200 років від історичного проголошення в місті Філядельфії Деклярації Незалежности З'єднаних Стейтів Америки.

Для урочистого відзначення цієї історичної події покликано до життя окремі, федеральні, стейтові та міські комітети. Всі вони працюють під гаслом — „Пам'ятаймо минуле, формуймо майбутнє".

Ця Річниця має бути великим американським святом, в якому візьме участь ввесь народ не тільки як глядач - свідок, але також як організатор і активний учасник.

На всіх форумах — міському, стейтовому і краєвому — Америка має змогу цей дух об'єднання націй, що був при її народженні тому 200 років у Філядельфії.

Америка через тих останніх 200 років була прибіжищем для еміґрантів з різних континентів, а передусім з европейського, і тому у святкуванні Роковин Незалежности будуть брати участь всі етнічні групи на свій лад, згідно з їхніми традиціями.

Таку участь будемо брати і ми, українці. Наші предки прибули сюди 100 літ тому і активно своєю працею, своїми культурними і мистецькими надбаннями, включились у розбудову і розвій З'єднаних Стейтів Америки. Нашою ціллю і завданням буде створити Український Крайовий Комітет, який подбає про належне оформлення нашої участи у федеральних, стейтових і льокальних відзначуваннях.

Це є єдина історична нагода української спільноти Америки виявити і задокументувати свою участь у розвитку країни нашого поселення та свою вартість, як частини великої американської цілости.

Щоби вибрати такий Комітет, Український Конгресовий Комітет Америки скликає на день 1-го березня 1975 року нараду представників всіх Крайових Організацій. Нарада відбудеться в Українському Інституті Америки — 2 Іст 79-та вулиця в Ню Йорку — в суботу, дня 1-го березня ц. р. о годині 1-ій по полудні. Реферати на цій нараді будуть представники Підготовної Комісії, що була покликана вже раніше Українським Конгресовим Комітетом Америки. Тому просимо, щоби Ваша Організація вислала свого представника на цю нараду."

ЕМБЛЕМА 200-РІЧЧЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Відділи УНС Боффалівської Округи готуються до загальних зборів

Боффало. — Річні загальні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Боффало і околиці відбудуться, як інформує Управа, в суботу, 15-го березня ц. р. о год. 7-ій вечора в Читальні ім. Т. Шевченка, яка знаходиться в Українському Домі „Дніпро" при 562 Джефесі вулиці. У Зборах забов'язані взяти участь члени Управи Окружного Комітету, урядові Відділів і конвенційні делегати наступних Відділів: 40, 60, 87, 127, 149, 299, 304, 351, 360 і 363. На порядку нарад: звіти з діяльности Окружної Управи, вибір нової Управи, доповідь, пляни праці на 1975 рік. Чоловну Екзекутиву на зборах репрезентуватиме головний касир мгр Уляна Дячук. Управа Окружного Комітету, призидію якої репрезентують Атанас Кобрин — голова і Марія Гаразує — секретар, додатково повідомляють, що у загальних зборах можуть брати участь всі члени УНСоюзу і зацікавлені громадяни.

Відбудуться окружні збори Відділів УНС Пассейку і околиці

Пассейк. — Управа Окружного Комітету Відділів УНСоюзу — Пассейк, Кліфтон, Петерсон, Рутерфорд і околиці — інформує, що в суботу, 15-го березня ц. р. о год. 6-ій вечора в приміщенні Української Централі (240 Гова евеню в Пассейку) відбудуться річні загальні збори Округи, в яких зобов'язані взяти участь всі члени Окружної Управи, урядові Відділів і конвенційні делегати слідуючих Відділів: Пассейк — 42, 97; Патерсон — 64; Кліфтон — 182; Ґрейт Медовс — 143; Рутерфорд — 134 і Магва — 394. В програмі зборів, крім перевибору управи, затвердження плянів праці, передбачена доповідь заступника голови-предсідника д-ра Івана Флиса. Теперішню Управу Окружного Комітету очолює Іван Хомко — голова і Василь Марущак — секретар.

Нараджувалися керівники „Інтуриста" в Україні

Київ. — „Радянська Україна" з 22 лютого повідомила про „розширене засідання Головного управління для справ закордонного туризму при Управлінні для справ іноземного туризму при Раді міністрів УССР, що відбулося 20 лютого. В нарадах взяли участь керівники 23 відділів та агенств „Інтуриста" в Україні, представники ряду міністерств та відомств, громадських організацій. Доповідав начальник Управління для справ іноземного туризму И. І. Затяган, розповівши, — як пише газета — „про підсумки роботи в 1974 році і про перспективи розвитку зарубіжного туризму на Україні на 1975 рік".

ЗСА повинні виявити „агресивність" на форумі ОН — рекомендує Мойнігеи

Ню Йорк. — „Для ЗСА настав час йти до Об'єднаних Націй і до інших міжнародних форумів і там здіймати бучу" — заявив в інтерв'ю Даніел П. Мойнігеи, колишній амбасадор ЗСА в Індії, підкреслюючи, що в інтересі ЗСА є закинути оборонну позицію щодо більшости т. зв. третього світу в ОН, ЗСА можуть співпрацювати ефективно з країнами Азії, Африки і Латинської Америки, які творять цей „третій світ", але передумовою цього є перестати відігравати ролю своєрідної „опозиційної партії в парляменті", а вийти з ініціятивою, з новою програмою і новою наставою. Такі свої завваги подав Д. Мойнігеи у зв'язку з резолюцією Комісії Прав Людини ОН, яка засудила Ізраїль за жорстоку поведінку з арабськими жертвами війни.

За словами Д. Мойнігена, справу основних прав людини „сполітизували" комуністи і країни „третього світу". Цей факт, що ЗСА виявилися осамітнені у голосуванні проти цієї резолюції, виявляє, що із ЗСА є щось „дуже зле". У таких справах, як політичні в'язні, — заявив Д. Мойнігеи, — „ми повинні рознести всіх тих, хто намагається говорити на тему в'язнів — їх треба засоромити, закричати". Мойнігеи відзначив, що він був безмежно вражений, коли познайомився з „обвинуваченнями" Куби на адресу ЗСА, мовляв, ЗСА порушують політичні свободи і права Пуерто Ріко.

„Дедалі чи є якийсь інший член в Об'єднаних Націях, відповідальний з більш дискредитуючу поведінку, але все таки, для нас важко собі навіть, уявити щоб ми могли виступити: такими обвинуваченнями проти країн третього світу хоч вони з такими вже звичкою виступають проти нас". Д. Мойнігеи нагадав, що у зв'язку з вибором на президента Генерального Асамблеї ОН альжірського міністра закордонних справ Абделязіза Бутефліка треба було піднести справу альжірського революційного лідера Ахмеда Бен Белла, який до сьогодні „гниє у тюрмі". Надто довго ЗСА вели політику допущення до ОН комуністичного Китаю і у висліді занедбали інші важливі аспекти цієї міжнародної організації. Упродовж років американські чинники і дальше наполягали на те, щоб в ОН розвивалися антиамериканські настрої без ніякої протидії з американського боку, а постійна дефенсивна постава ЗСА в ОН тільки підірвала провідну ролю ЗСА в ОН, і то не тільки серед країн третього світу, а й серед американських союзників. Свої завваги Д. Мойнігеи подав у статті „З'єднані Стейти в опозиції", опублікованій в березневому числі „Коментатора".

Москва розглядає 1.500 аплікацій на виїзд з СССР

Москва. — „Московская Правда", яка вважається органом адміністрації міста Москви, опублікувала статистику, на підставі якої автори намагаються доказати, що зацікавлення виїздом жидів до Ізраїлю помалу зменшилося і релятивно дуже мало осіб жидівської національности бажають сьогодні виїжджати з СССР. Газета також відмічує, що навіть ті, які вже перейшли процес документації і одержали пашпорти на виїзд, відмовилися від виїзду і вирішили залишитися в Совєтському Союзі. Совєтські еміграційні чинники, — каже газета — розглянули й погодили в минулому місяці тільки 1,500 прохань.

Покищо немає ще реакції на цю замітку жидівських активістів в СССР і жидівських організацій за кордоном, які твердять, що тисячі бажаючих еміґрувати чекають своєї черги на виїзд, але деякі жидівські джерела твердять, що у зв'язку з посиленою нагінкою — звільненням з праці та іншими шиканами режиму, деякі аплікатни, не бачучи реального вигляду на виїзд, дійсно відмовились, бодай тимчасово, від виїзду.

„Московская Правда" подає тільки приблизні цифри. Згідно з цими даними, в 1974 р. 18,000 осіб, які раніше виїхали до Ізраїлю, покинули ту країну і переселились до інших, економічно багатших держав Америки чи Европи. В статистиці нічого не згадується, що приблизно 100 тисяч жидів вже покинули СССР в останніх роках.

ФОРД І КІССІНДЖЕР ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД МОЖЛИВІСТЮ УПАДКУ КАМБОДЖІ

Вашингтон. — У вівторок, 25 лютого, президент Джеральд Форд і державний секретар Генрі Кіссінджер заявили, що Камбоджа за кілька тижнів може впасти жертвою комуністичної агресії, якщо Конгрес негайно не проголосує 222 мільйони долярів військової допомоги, вимаганих Білим Домом. В своїх окремих заявах Президент і Кіссінджер продовжували старання переконати Конгрес, що справа Камбоджі невідкладна. У листі до спікера Палати Репрезентантів Карла Алберта президент Форд твердив, що „самостійна Камбоджа не може продовжувати існування без додаткової військової та економічної допомоги". Він заявив, що „питання моралі": чи ЗСА залишать на призволяще малу державу у її боротьбі на життя чи смерть. Президент також сказав, що Америка, яка завжди підтримувала своїх союзників у найбільш критичних хвилинах, не може залишити без допомоги цю азійську державу, яка надіється на цю допомогу. „Ми не можемо втекти від наших зобов'язань", — сказав президент Форд, додаючи, що упадок Камбоджі може загрозити безпеці ЗСА та підірвати довір'я інших союзників щодо обіцянок Америки. „Не тільки наші союзники, але також наші вороги належно інтерпретуватимуть нашу поведінку щодо Камбоджі", — сказав у своєму листі Президент.

Державний секретар Генрі Кіссінджер на пресовій конференції висловив подібні думки, заявляючи, що без наглої додаткової фінансової допомоги з боку ЗСА Камбоджа впаде, бо для її війська не вистачить амуніції. Кіссінджер наголошував факт, що народ Камбоджі доказав, що хоче боронитися проти комуністичної агресії. Він також сказав, що надалі є актуальною так звана „теорія доміно", тобто, якщо в комуністичні руки впаде одна держава в Індокитаї, то за нею впадуть й інші. Під час пресової конференції Кіссінджер сказав, що допомога для Камбоджі тепер більш конечна, ніж вимагана Білим Домом додаткова допомога для Південного В'єтнаму, бо Сайгон наразі може відстояти комуністичну агресію, а Пном Пен може впасти в руки комуністів за кілька тижнів.

В Греції арештовано 37 військових старшин, учасників протиурядової змови

Атени. — Речник грецького уряду поінформував, що у зв'язку з відкриттю протиурядовою змовою серед грецьких збройних сил арештовано шістьох генералів і 31 нижчих старшин. Всі вони були у більшій чи меншій мірі пов'язані з колишнім лідером військової хунти ген. Дімітріосом Іоаннідесом. Уряд має ситуацію в країні під повною контролею, а в справі військових старшин вже почалося слідство. Згідно з урядовими інформаціями, деякі військові кола рішилися на збройний переворот, довідавшись про недалеку реформу збройних сил Греції, а також про те, що уряд має в плані звільнити з активної служби значне число старшин, які мали якесь відношення до поваленої військової хунти.

Підготовка перевороту — це була „відрух відчаю, остання реакція. Деякі елементи, жаліючи за минулим, дійшли до висновку, що дуже скоро вони не мотимуть вже нічого вдіяти" — заявив речник уряду. Знову ж з кіл ген. Іоаннідеса інформують, що „де (тобто перворот) був одиним виходом, щоб вони (військові старшини) могли зберегтися, врятувати своє майно і свої позиції" Георгій Маврос, лідер грецьких центристів, заявив, що вину за змову фактично несе уряд з цієї простої причини, що до останнього часу не виявив ініціятиви в тому напрямку, щоб усунути з рядів грецьких збройних сил всіх підозрілих старшин, а в першій мірі цих, які з хунти займали керівні позиції.

Знову загострилися відносини між Індією та ЗСА

Вашингтон. — Рішення американського уряду скасувати ембарго на доставу зброї до Пакистану викликало гострий протест з боку індійського уряду, мовляв, таке рішення нарушує встановлену рівновагу сил на цьому обширі азійського континенту. Негативне наставлення Індії до такого рішення ЗСА не зменшилося і після того, як речник Державного департаменту заявив, що політика ЗСА не спрямована на захитання рівноваги у відношенні між Індією і Пакистаном та що ЗСА не мають в пляні стимулювати перегони в зброєнні між Індією та Пакистаном. ЗСА продаватимуть відтепер зброю і виряд і Пакистанові і Індії, але виключно за готівку і не даватимуть жадній з цих країн кредитів для цієї цілі. Продаж американської зброї цим двом країнам відбуватиметься за тим самим принципом, що продаж зброї Францією, чи Великою Британією.

Так склалося, що якраз в сам розпал американсько-індійської дискусії і обвинувачень до Індії прибув совєтський маршал А. Гречко з офіційною візитою. Метою поїздки — узгіднення програми забезпечення Совєтським Союзом „оборонних потреб" Індії. З Гречком прибули шефи совєтських морських і повітряних збройних сил. Поїздка А. Гречка була запланована вже раніше.

Готують европейську комуністичну конференцію

Берлін. — Згідно з повідомленнями совєтської преси, тут відбулося з 17 по 19 лютого „перше засідання робочої групи редакційної комісії, створеної на підготовчій зустрічі комуністичних і робітничих партій Европи в Будапешті". В нарадах брали участь представники 16 компартій, чи їх помлентачів в Европі, в тому з Бельгії, Болгарії, Угорщини, Великобританії, Східної Німеччини, Еспанії, Італії, Норвегії, Польщі Португалії, Румунії, СССР, Франції, Чехословаччини, Швеції і Югославії. „Учасники робочої групи провели детальний і конструктивний обмін думками про характер і зміст заключного документа конференції і домовилися про наступні етапи своєї роботи" — пише „Радянська Україна" з 22 лютого.

Варто відзначити, що й в цій нараді, як і в попередніх міжнародних комуністичних нарадах і з'їздах, не взяли участи комуністичні партії совєтських „суверенних" республік.

Розпочався суд над Мігайлом Мігайловим

Нові Сад, Югославія. — У вівторок, 25-го лютого ц. р., як інформує кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Малколм Бровн, розпочався суд над югославським критиком Мігайлом Мігайловим за його нібн то дисидентські писання (деякі з них появилися на Заході), в яких він критично висловлювався про совєтську і югославську державну систему, за словами судді, він вів „ворожу пропаґандивну пропаганду". Згідно з Югославським судним правом, Мігайлов можуть засудити до 15 років тяжкої праці.

На суді Мігайлов заявив, що „згідно з нашою конституцією, я маю право висловити свою опінію, але якщо це буде правдою, то я сьогодні не сидів би на лаві підсудних" Суддя Драгомір Цветкович перестеріг при тому Мігайлова, щоб він у своїх виступах вважав на спосіб висловів і слова, за які суд може винести додаткове покарання. Відповідаючи на висунені судом обвинувачення, Мігайлов відповів: „Якщо говорить президент Тіто чи перший секретар комуністичної партії Югославії Стале Доланц, ніхто не називає це пропаґандою".

За подібні обвинувачення Мігайлов вже був засуджений в 60-их роках на 3 роки в'язниці; вийшов з тюрми в березні 1970 року, а в листопаді 1974 р. був повторно заарештований. Крім „ворожої пропаганди" в Югославії йому закидають публікування ворожих статтей в закордонній пресі, в тому в „Ню Йорк Таймс", і навіть співпрацю з американською розвідчою службою.

В Комсомолі починається чистка

Москва. — Совєтська преса опублікувала повідомлення про постанову ЦК ВЛКСМ (совєтського комсомолу), згідно з якою з 1 березня в усіх республіках СССР розпічнеться „обмін комсомольських документів". У постанові говориться, що бюро ЦК комсомолу доручило „комітетам комсомолу належно і послідовно втілювати в життя вказівку XVII з'їзду ВЛКСМ про проведення обміну комсомольських документів як важливого організаційно-політичного заходу, спрямованого на дальше підвищення трудової і суспільно-політичної активности членів ВЛКСМ, поліпшення роботи комсомольських організацій, удосконалення їхньої діяльности по виконанню рішень XXIV з'їзду КПРС та завдань, поставлених у привітанні ЦК КПРС XVII з'їзду ВЛКСМ, промові на з'їзді генерального секретаря ЦК КПРС товариша Л.І. Брежнєва".

За совєтською традицією і практикою, „обмін документів" чи то партійних, чи комсомольських означає даленкойдучу чистку організаційних кадрів.

За тяжку працю одержали червоні прапори

Москва. — Пресова агенція Совєтського Союзу ТАСС інформує, що Центральний Комітет КПСС і Рада Міністрів СССР, Всесоюзна Центральна Рада Профспілок і ЦК ВЛКСМ (комсомол) „розглянули підсумки всесоюзного соціялістичного змагання союзних і автономних республік, країв і областей, міських районів і міст, національних округ, працівників промисловості, будівництва і транспорту за дострокове виконання народногосподарського пляну на 1974 рік". Переможцями визнані і за тяжку працю нагороджені червоними перехідними прапорами: Російська РФСР, Українська ССР, Білоруська ССР, Грузинська ССР, Узбецька ССР, Азербайджанська ССР, Молдавська і Естонська ССР.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

НОВА УПРАВА ВІДДІЛУ УККА В ВАШИНГТОНІ

Вашингтон, Д.К. (вюм). — В неділю, 23-го лютого ц.р., в год. 4:00 по полудні, тут в залі парафії УКЦ Пресв. Родини відбулися Річні Загальні Збори Метрополітального Відділу УККА. Збори вибрали майже одноголосно нову Управу Відділу УККА, яку очолив відомий український громадський діяч в Америці, співосновник УККА в ЗСА і перший голова Відділу УККА в столиці, полк. Василь Рибак. На Зборах був присутній представник Централі УККА екзекутивний директор мгр. Іван Базарко.

У ЧЕСТЬ ДМИТРА БОРТНЯНСЬКОГО

Детройт (Б. Л.). — В суботу, 15 лютого, Культурно-Громадський Клюб у Детройті відзначив 150-річчя з дня смерти Дмитра Бортнянського окремою доповіддю, яку виголосив д-р Василь Витвицький. Прелеґент обговорив тло, на якому жив і діяв цей гігант української церковної музики, описав два короткі аналізи його творчости — церковно-хорової, оперної та інструментальної. Свою доповідь д-р Витвицький ілюстрував творами Бортнянського, записаними на грамофонних платівках (псалом „Возведох очи мої вгори", „Аве Марія", увертюра до опери „Сокіл" і одна арія з цієї опери). Доповідач згадав теж про оцінку творчости Бортнянського серед своїх і чужих (Берліоз, Ґрінчекно, Людкевич, Купрік і ін.).

ВИСТАВКА К. ШОНКА-РУСИЧА В ТОРОНТІ

Торонто. — У неділю 2-го березня 1975 р. тут в Інституті св. Володимира при 620 Спадайна вул. — о 2-ій год. дня буде відкрита виставка емалій українського мистця з Америки Константина Шонка-Русича, про що поінформувала п-і Галя Слюзар, референт мистецтва при Інституті. На відкритті буде присутній мистець К. Шонк-Русич, носій кількох перших американських нагород з ділянки емалій та прикладного мистецтва. Виставка триватиме до 15 березня і буде відчинена щоденно від 2 до 5 год.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКОВЦІ - ПАМ'ЯТНИКА В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н.Й. — Сотник Петро Ба'йновський, кол. командир Буковинського Куреня, який за власним проєктом і за власні гроші побудував на своїй посілості біля відпочинкової оселі Українського Народного Союзу „Союзівки" церковцю - пам'ятник для вшанування пам'яті членів ОУН і учасників Буковинського Куреня, інформує, що посвячення церковці відбудеться в суботу, 12-го липня ц.р., з відповідною програмою.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Без змін

Згідно з югославськими офіційними повідомленнями, 17 лютого югославський суд засудив 15 хорватських патріотів, включаючи університетських професорів, студентів, підприємців і пенсіонерів, на довгі роки ув'язнення — до 15 років — обвинувачуючи їх у намаганні добитися відокремлення Хорватії від Югославії і створення незалежної хорватської держави. Кілька днів пізніше, 21 лютого, на вимогу компартії закрито єдиний досі справді незалежний філософський журнал „Праксіс", що його упродовж останніх 11 років видавало Хорватське Філософське Товариство. На сторінках цього журналу, як відомо, появлялися статті, в яких відверто критиковано комуністичний режим за його внутрішню і зовнішню політику.

Постанову закрити журнал винесла редакційна колегія, одержавши вимогу від компартії або ґрунтовно змінити політику журналу, або його закрити. 25 лютого у Белграді почався суд над югославським письменником-дисидентом Мігайлом Мігайловим, обвинуваченим у поширюванні ворожої для режиму пропаганди і у злонамірених зв'язках з іноземними кореспондентами. Упродовж січня цього року звільнено з праці вісьмох професорів Белградського університету, їм закинуто „деморалізацію студентів".

Всі ці факти свідчать, що у Югославії під проводом дуже вже постарілого Тіта відновлено методи сталінського зразка, тобто якраз такі методи, що їх ще відносно недавно публічно засуджував сам Тіто. Невідомо, якими мотивами керується Тіто, започаткувавши широкозакросні репресивні заходи в країні, намагаючись з допомогою терору здавити ці паростки свободи слова, думки, зборів, що навіть в умовах комуністичної системи в Югославії могли розвинутися після розриву з Москвою і звільнення країни від московського сателітства. Одне очевидне: Тіто намагається завернути Югославію з-перед понад двох декад, з чим тісно в'яжуться його заходи поновити „добросусідські відносини" з СССР.

Найновіші події в Югославії показують, що у кожній ситуації, коли комуністична тоталітарна ідеологія в меншій чи більшій мірі загрожена і коли серед суспільства починають перемагати вільнолюбні тенденції з вимогами свободи індивідуальної і національної, комуністичний режим готовий відразу покористуватися силою, щоб з її допомогою усунути загрозу.

Приклад Югославії демонструє нереальність концепції, яка спирається на засаді про можливу еволюцію тоталітарного комунізму у принаймні квазідемократичну, якщо не у суцільно демократичну, систему. Тоталітарна ідеологія не еволюціонує, і єдиний шлях до звільнення від неї суспільства — це її повна ліквідація.

Завжди актуальні засади

Незабаром сповниться двісті років з того часу, як тринадцять американських стейтів створили Унію — З'єднані Стейти Америки, проголосивши історичну Декляряцію Незалежности 4-го липня пам'ятного 1776-го року. Причина і ціль того епохального рішення з'ясовані в самій Декляраціі Незалежности, але перед підписанням цієї Деклярації клясичну заяву склав Бенджамін Франклін, кажучи: „Ми справді мусимо держатись разом, бо окремо ми цілком певно всі повиснемо".

Твердження Франкліна знаменито поширив та вияснив інший його великий сучасник, Томас Джефферсон, який у своїй першій інавгураційній промові 1801-го року сказав: „Кожна розбіжність в опінії не є розбіжністю в принципі. Ми називаємо іншими назвами наших братів, які визнають ті самі принципи. Ми всі є республіканці — ми всі є федералісти. Якщо між нами трапляєвся хтось такий, що бажав би розв'язати цю Унію або змінити її республіканську форму, залишімо його в спокою як монумент безпеки, з якою можна толерувати помилку в опінії там, де здоровий глузд вільний, щоб її поборювати".

Ці засади американської волі і могутности ніколи не втрачають своєї спасенної актуальности і їх з великою користю міг би, і повинен, використати не тільки кожний нарід, але й кожна громада, включно з нашими українськими громадами і групами на поселеннях у вільному світі. Твердження Франкліна про те, що об'єднані можемо встоятись, а роз'єднані кожний окремо повисне, наче б і було подумане для нас, коли мова про наші зусилля допомогти українському народові в його змаганнях до волі і незалежности. Безліччю прикладів можна б це твердження ілюструвати. Це саме можна б сказати і про засаду Джефферсона. Вистачить тільки порівняти статути й резолюції всіх наших організацій та наших політичних угрупувань. У принципах вони, можна б сказати, подібні, як дві краплі води, а розбіжність у наших поглядах в жадному разі не є розбіжністю у принципах.

Висновок ясний: не тільки можна, але й часто треба різнитись в поглядах і опінії, бо їх конфронтація тільки допомагає виробити собі правильну опінію, але ми повинні і мусимо бути об'єднані в нашій дії, бо тільки так можемо встоятись.

Деякі справи, що їх спостерігається в нашій громаді, підказують, щоб знову пригадати ці завжди актуальні засади.

В Москві відбувається виставка неофіційного мистецтва

Москва. — Агенція Ройтерса інформує, що в одному з павілйонів Москви відкрито в середу, 19-го лютого ц. р. виставку неофіційного, неортодоксального мистецтва. Виставка включає 74 образи 20-ох членів об'єднання мистців графічного мистецтва. Помимо того, що виставка не була реклямована під павільйоном зібралися сотні зацікавлених, але тільки кільканадцятьом дозволено увійти до середини приміщення; поліція впускала тільки малу кількість, залишаючи решту стояти на дворі на „тріскучому" морозі. Багато осіб приносили зі собою звинуті в рольку образи, але поліція наказала при вході залишати їх в коридорі, побоюючись, що вони намагатимуться примістити їх на виставці. У виставці беруть участь кілька відомих на Заході артистів, мистецькі твори яких були заборонені або знищені на неофіційній неконформістичній виставці минулої осени. Між ними є такі мистці як Оскар Рабін, Лідія Мастеркова, Дімітрі Плавінські і Александер Тяпушків.

Ярослав Курдидик

КРИЗА „КРИВАВОГО ЗАМИРЕННЯ" У В'ЄТНАМІ

Коли 27 січня 1972 року підписано у Парижі „Домовлення про закінчення війни у В'єтнамі", здавалося, що з тим днем закінчилася була для ЗСА ця, як її загально називали, „непотрібна війна у невластивому місці і в невідповідному часі". Так, всім здавалося, що кошмарність тієї війни остаточно закінчилася і не турбуватиме більше нашої країни.

Було, однак, і чимало таких, починаючи від державних мужів, а кінчаючи на мілітарних та політичних коментаторах, які паризьке домовлення так і називали „кривавим перемир'ям", під чим слід розуміти, що навіть, якщо і дійшло до „формального дипломатичного зговорення" між контрагентами, то справді війна між Північним і Південним В'єтнамом може навіть у великій мірі сповільниться і змаліє, але не закінчиться.

Справа війни у В'єтнамі пригадалася знову американському громадянству, коли президент Форд висунув домагання, щоб Південному В'єтнамові допомогти мілітарно сумою 300 мільйонів, або уточнюючи, вирівняти балянс до одного мільярда, бо таку суму ухвалив був попередній Конгрес, але згодом обмежив був її до висоти 700 мільйонів. Теперішній Конгрес побоюється, що, навіть коли б і дати цю допомогу, на цьому воно не закінчиться, бо Сайгон і так звернеться по допомогу знову в черговому році, а там і після того так само.

Відтягаючи свої війська з Південного В'єтнаму, Америка уважала, що вона цим робом доказала свою остаточну незацікавленість індокитайською проблемою, і що вона своєю допомогою Південному В'єтнамові мала мала на меті устабілізувати плинкість відносин у цьому обширі. Але зовсім інакший був підхід Пекіну і Москви. Вони не лише підсилили доставу зброї, але дораджували Ганоєві щоб він не припиняв бойових дій у підбої Південного В'єтнаму, а тільки змінив тактику, висунувши на перший плян В'єтконг, перебудувавши його із партизанів на дійсні бойові з'єднання, вивінувавши їх навіть важкою зброєю.

І так у часі „кривавого перемир'я", що йому оце минуло два роки, згинуло 28 тисяч південнов'єтнамських вояків, 3,700 цивільних службовців, 2,200 поліцаїв і 8 тисяч цивільних людей, а 113 тисяч вояків і 26 тисяч цивільних було поранених. В західніх дипломатичних колах обчислюють, що в часі цього „горезвісного перемир'я" коло 900 тисяч цивільного населення перейшли в ролю скитальців, яких воєнні дії примусили покинути місця їх постійного поселення. За обліком Комісії Червоного Хреста виявляється, що 20 відс. усіх дітей у В'єтнамі це сироти, а в Камбоджі три і пів мільйона осіб, або половина всього населення — це втікачі.

В'єтконг із допомогою регулярних військ із Півночі має за час вищезгаданого „перемир'я" не абиякі територіяльні успіхи. Припинивши від квітня минулого року діяльність Міжнародної Контрольної Комісії, створеної із чотирьох країн на Паризькій Конференції, як теж і Допоміжну Мілітарну Комісію, складену з представників Сайгону і В'єтконгу, у В'єтнамі запанувала „безконтрольна", одностороння наступальна бойова діяльність з Півночі.

Від самого початку В'єтконг робив за порадою Ганою, а точніше — Москви, всі можливі труднощі спочатку згаданим комісіям, щоб вони врешті зреклися своїх повноважень контролювати його підривно - бойову діяльність, і за ввесь час „перемир'я" встиг зайняти цілу провінцію Фук Лонг з її столичним містом Фук Бінгом, віддаленим заледве 75 миль від Сайгону, 11 районових міст, 67 сіл і укріплених військових баз.

Північний В'єтнам і В'єтконг обвинувачують ЗСА, що вони своєю постійною приявністю і допомогою є основною причиною, чому не можна було здійснити „Домовлення про закінчення війни і приверненя замирення" у Південному В'єтнамі, що його вони підписали у Парижі. В цьому домовленні у Відділі 2, артикул 5, ЗСА зобов'язалися відкликати не лише всі військові з'єднання з усією мілітарно - технічною допомогою, що стосується до всіх родів зброї, включно з амуніцією, і припинити допомагати і дораджувати у модерному вишколі Південного В'єтнаму.

Далі сказано, що хоч ЗСА відтягли 547 тисяч свого війська, але насправді у Південному В'єтнамі перебуває ще коло 5-ти тисяч військових інструкторів, як теж 2,200 цивільних контракторів, які допомагають Південні виконувати найрізнорідніші мілітарні програми. Всі вони, закидає В'єтконг, переодягнені тільки по-цивільному, високої кляси військовики - спеціялісти, але для замаскування їхньої ролі їх очолюють дві компанії — „Лір Зіглер Корп.", яка відає всім постачанням, і „Нортроп Корп.", що керує військовим і цивільним летунством і дбає про постійну справність його дії. Усьому цьому у додатку допомагає СіАйЕй, яке користується всіми варіянтами розвідчої діяльности, аж до „летунської шпіонажі включно", що її постійно переводять літаки окремого призначення з американських баз у Тайленді.

Такі у найголовніших зарисах ставляться закиди З'єд

(Закінчення на стор. 3-ій)

В. Гут Кульчицький

ПРИВАТНЕ ЧИ КОЛЕКТИВНЕ

„Голодний світ бореться за більше харчів", — тривожно інформував „Ню Йорк Таймс" ще 26 січня ц. р. в одній із статтей чотиристорінкового додатку, присвяченого оглядові світової економічної ситуації, а вже тиждень пізніше, 2 лютого, він же оптимістично заспокоював своїх читачів на першій сторінці, що „харчовий образ значно поправився в останніх двох місяцях". Що дійсно світова харчова ситуація поправилася, показували також повідомлення про уневажнення урядами СССР і комуністичного Китаю замовлень в американських доставців збіжжя. Та чи на довго світова харчова ситуація поправилася?

В останньому часі багато говорилося і писалося (включно зі „Свободою") про різні аспекти харчового питання, та в основному були вони, так би мовити, технічного характеру. Ідеологічному аспектові, який же без сумніву існує і є не менше важний, присвячувано відносно мало уваги.

Зудар двох концепцій

Як відомо, існує нині дві концепції щодо питання, у який спосіб видобувати із землі найбільше харчових продуктів: стара, приватницька і нова, колективістична. Як тільки нова — колективістична — концепція почала реалізуватися на практиці з перемогою большевизму на просторах російської імперії, між обома концепціями почалася жорстока боротьба. Перший зудар між ними на велику скалю стався в СССР у роках 1932-1933, і в тому зударі захисники приватної концепції, як відомо, зазнали поразки трагічних розмірів.

При кінці 40-их рр. принцип приватництва поставив опір наступові колективізму у сільському господарстві у Югославії і, задержавши там свої позиції (хоч обкроєні), стримав тим самим дещо той наступ у державах-сателітах, але вже на початку 50-их років колективізм затріюмфував на другому боці континенту на широких просторах китайського материка та у Північній Кореї і В'єтнамі, а з початком 60-их рр. він перекинувся з евразійського континенту через океан до Куби, здобувши собі в той спосіб причілок і у західній гемісфері.

Свої перемоги колективістична концепція завдячує не практичним осягам, а „науковому" вченню марксизму-ленінізму, з якого вона виводиться, бо авреоля науковости допомагає їй невтралізувати свої невдачі у практичному застосуванні. Свідком тих невдач можна, між іншим, вважати існування т. зв. „присадибних ділянок" і в СССР і в комуністичному Китаї, країнах тотального колективізму, що їх (присадибні ділянки) останньо офіційно узаконила в комуністичному Китаї навіть найновіша конституція.

Роля комуністичного Китаю

У цій боротьбі, особливо у її найновішій фазі — в проникanні колективізму у країни т. зв. „третього світу", особливу ролю відограє комуністичний Китай, який ідентифікує себе з тим світом, а одночасно зручно ширить переконання, що він дійсно успішно застосував у сільському господарстві „наукове" вчення марксизму. Допомагають йому в тому чужинні відвідувачі, які у своїх звідомленнях пишуть, що „Китай розв'язав проблему годування свого населення раз назавжди". Нині завдяки тим китайським впливам колективізм записує на своє конто нові здобутки у країнах східньої Африки.

Недавно прийшов до влади в Етіопії новий уряд, який, зліквідувавши 60 „крупних ворогів народу", видав повідомлення, що приватні землі будуть знаціоналізовані і обернені в колективні господарства", бо, як заявив один із представників уряду, „Етіопія може багато навчитися від Китаю". („Нюзвік", 6 січня, 1975 р.). У тому своєму поступуванні новий уряд Етіопії пішов слідами політики Уганди і Танзанії, які вже від довшого часу запроваджують у своїх країнах колективізм маоїстського типу. А у статті „На довжину Африки, зміна і непевність" („Ню Йорк Таймс", 26 січня 1975 р.) Брендан Джонс до трьох вище названих країн додає ще і Мозамбік. „Новий уряд, — пише він, — плянує велику частину населення перенести до колективних господарств, подібних до тих, що є у Танзанії". А як же ж стоїть справа з тими колективними господарствами у Танзанії?

Хоч далеке, та знайоме

„Нюзвік" з 16 грудня м. р. малює хоч і відмінну в деталях, але знайому духом картину. Президент Танзанії Юлій Нєрере в половині 60-их рр. під натиском лівих в урядовій партії (Африканська Національна Юнія Танганіки) прийняв твердолінійний марксівський курс, викинув західніх технічних працівників, а на їх місце спровадив комуністичних, переважно китайських. Вирішив він також сколективізувати сільське господарство і поробив рішучі заходи, щоб велику частину з 13 мільйонів мешканців зігнати з порозкиданих індивідуальних ділянок в колективні господарства. Звідомлення, які просочуються з сільських околиць, вказують на існування великого незадоволення серед селян, що в свою чергу впливає на видайність їхньої праці. Говориться у тих звідомленнях також про зудари між селянами і вояками, про викидання селян з їхньої землі під терором нагана та про спалювання у деяких випадках вояками домів, щоб селяни не мали до чого повертатися.

Перспективи

Сам факт завоювання колективістичною концепцією все нових і нових просторів та агресивність її визнавців казали б відповісти на поставлене у наголовку статті питання, що майбутнє належить колективному господарству. Та чи була б то розв'язка харчового питання?

У вищезгаданому звідомленні „Нюзвіку" далі говориться, що Танзанія стоїть перед загрозою голодової катастрофи. Визнавці колективізму обвинувачують (як звичайно) погоду, та об'єктивні спостерігачі бачать лихо у системі. Світовий Банк, який в останніх двох роках вложив більше як 100 мільйонів долярів у сільсько - господарські проєкти Танзанії, рекомендує сповільнення колективістичної програми і урядову підтримку для приватного сільськогосподарського сектора. Та підтримка мала б включати плату ринкової ціни селянам за їхні продукти та дозвіл членам „уджаама" (колгоспу) брати вільний час на працю на своїх приватних ділянках. Виглядало б, що сам президент Нєрере був би прихильний таким реформам, бо останнього року він заявив: „Немає сенсу говорити нам про соціялізм і самовистачальність, як ми навіть не можемо вжити своїх ресурсів землі і праці, щоб випродукувати подостатком підставових харчів для нас самих". Догматисти з урядової партії вже поставили опір такій модифікації їхньої політики примусової колективізації.

А покищо ЗСА вже прообіцяли Танзанії 20,000 тонн безплатно харчових продуктів, а під розглядом є її прохання на ще додаткових 300,000 тонн. І мимоволі пригадуються слова одного з головних героїв ще недавно дуже популярної приватно - власницької утопії Айн Ренд „Атлас знизав плечима", принципового індивідуаліста і приватника Рірдена, які він сказав до представника уряду ЗСА: „Всі оті прокляті народні держави по всій землі існують тільки на жертвах, що ви видушуєте для них з цієї країни". Покищо ті слова ще дуже далекі від нинішньої дійсности, та як надовго, якщо колективізм буде далі ширятися.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„НА БАНДУРІ", ЧИ „В БАНДУРУ"?

Відомий віртуоз-кобзар Василь Ємець свої спомини починає докором за вживання „грати на бандурі", а не „в бандуру", як воно повинно бути.

Українська мова дуже образна й багата. У нас „в бубни б'ють і в труби ріжуть", „в барабани вибивають", „в цимбалоньки тнуть", „у трембітоньку заграю" (а якже інакше?). Звідси, по аналогії, і козак-бандурник „у кобзу грає-виграває". Але вже в Шевченка перебендя грає „на кобзі"... І коли б сьогодні хтось написав, що піяніст Рудницький заграв „у фортепіян" полонез Шопена, то навряд чи хтобудь вгадав би, що саме зробив піяніст із своїм інструментом або як він таку штуку ухитрився втнути.

Тимто задля „красного слова" можна собі „у кобзу грати-вигравати", одначе, говорячи про гру, треба очевидно вжити „на бандурі".

свящ. Сергій Кіндзерявий-Пастухів

В. Бабилон, Н. Й.

ПРО ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Дуже актуальну і важливу справу порушив проф. М. Бараболяк в „Свободі" з 20-го лютого ц. р., пишучи про важливість політичних наук.

Кожне завдання буде виконане як слід, якщо його виконують фахівці. Це відноситься зокрема до політики. Приклад на жидах і арабах показує, що першою справою в боротьбі за самостійність в теперішніх часах вони вважають вишкіл найбільшої кількости фахівців з університетською освітою. Також у політиці повинні діяти люди, які мають студії політичних наук. Яссір Арафат перше закінчив університетські студії, а тоді щойно взявся до визвольної боротьби. Ця справа повинна бути не тільки дискутована, але і здійснювана, щоб нашу політичну думку формували люди з відповідною освітою. Вправді є генії, що в політиці доходять до найвищих становищ, не мавши освіти, і у висліді у нас настає політичний кошмар.

Стаття М. Бараболяка належить до рідкісних, але дуже цінних і потрібних нам під цю пору. Може знайдуться люди, що призадумаються над його думками і зроблять відповідні висновки.

Мирослав Субтельний
Філядельфія

САМІ СЕБЕ НЕ ШАНУЄМО

Я досі думав, що Український Музичний Інститут, де вчителі і учні українці, є чисто українською установою. Яке було моє здивування, коли на ліричнім виступі наших дітей 9-го лютого ц. р. учителька п-ні Калина Чічка Андрієнко заповідала програму виключно англійською мовою. Що сталося, думаю, чому українська інституція переходить на англійську мову?

Показалося, що на 31 учня — українця було четверо іншомовних дітей, приватних учнів, і для кількох батьків програма велася англійською мовою.

Чи в нас таке почуття меншевартости, що як лише прийде який американець, зараз до всіх українських дітей і батьків вживаємо англійської мови? Друга річ, якщо ми хочемо пояснювати американцям наші інструменти, наприклад бандуру, треба самим навчитися про неї, а не гикатися перед публікою. Я, батько, що посилаю своїх дітей до українських установ, щоб вони там училися української мови і пісні та набирали українського духа. Моя донька належить до УМІ, вже чотири роки. Я був заскочений і обурений такою поведінкою учительки. Чи тим сповобом виховуємо в нашій інституції дітей, щоб вони гордилися своїм українським походженням? !

Юрій Ганкевич
Ню Йорк

Леся Лисак

ЗЛО І ДОБРО

Попри департаментову крамницю на головній вулиці великого міста їде авто. Зрівнявшись з пишними виставовими вікнами крамниці, авто зупиняється. У наступній секунді з авта вилітає пляшка з горілки, націлена прямісінько у виставову шибу. З грюкотом, подібним до вистрілу, розбите скло падає на хідник, на коштовні предмети на виставі. У шибі прикра діра, як порожнеча в душі дегенерата. Порожня пляшка серед елегантних предметів виглядає, як болюче свідоцтво вандалізму нинішних часів... Загальна метушня, констернація, навіть переляк.

Хоч у багатьох подібних випадках злочинців чомусь „не вдається" зловити, проте цим разом його скоро арештували. Може тому, що це білий день, головна вулиця, і поліція вже трохи підучилася. Його питають, чому він заподіяв таку шкоду? Чи він може мав якісь претенсії до цієї крамниці і хотів помститися? — „Зовсім ні, — звучить відповідь — , я просто любуюся в брязкоті товченого скла".

Як вам це подобається? Коли б призадуматися, можна б дійти до висновку, що злочинець — маніяк, психопат. Або, як дехто поблажливо називає „хвора людина". Та тільки, чому таких „хворих" щораз то більше? Чи психічні суспільні недуги не бувають часами заразливі?..

Через якийсь тиждень, прийшовши вранці до праці, бачу, як крамничний робітник із затурбовано - переляканим обличчям, знов замітає побите скло. Цим разом не виставове, а із бічних входових дверей — „Що трапилося, Майк,? —питаю. — Вже знову хулігани побили нам шиби?" — „Ні, цим разом було ще гірше, — відказує. — Цим разом вломники вибили діру у дверях і пограбували крамницю". За часок дізнаюся більше подробиць. Отже біля п'ятої години ранку два бандити, розбивши скляні двері, наладували п'ять валізок біжутерією, дорогим одягом і іншими коштовними предметами. Щастя хотіло, що якийсь ранній прохожий побачив розбиті двері й заалярмував поліцію. Поліція прибула якраз вчас: бандитів зловила ще в крамниці, і все пограбоване добро відібрали. Це були два брати. Старший, двадцятирічний, вже був караний за крадіж з вломом, молодший дев'ятнадцятирічний ще мав „чистий рекорд" — він щойно вчився „ремесла..." Іронією долі, вломники навіть не походили з нашого міста, приїхали сюди на наживу з Ню Йорку. Проте, встигли добре познайомитися з розкладом крамниці, коли „позичали" собі п'ять валізок на біжутерію якраз у моєму відділі на четвертому поверсі. І любитель товчено скла, і ці два аматори біжутерії — були мурнинами.

Можна б подумати, що з цього приводу у крамниці постала велика сенсація. Що всі були обурені, вражені, потрясені. Правду кажучи — не дуже. На превеликий жаль, такі події є вже тепер „буденними". Кожного дня радіові, телевізійні й газетні повідомлення переповнені куди гіршими, „новинами". Тут бодай нікого не вбито, не покалічено, не змасакровано. Знаю людей, які вже не хочуть слухати таких повідомлень, заявляючи, що вони підривають їхню нервову систему. Може й мають рацію. Часами чую заповідачів, що їм теж вже набридли погані, пригноблюючі вістки, які веселішим тоном заявляють: „А тепер, на закінчення, приємна вістка, або історія зі щасливим закінченням".

Поклавши на місце валізки, відібрані у вломників, я пробувала аналізувати їх психіку. Дійшла тільки до одного висновку: цим двом молодцям хотілося „легко жити". Навіщо трудити себе працею, ніяка бо праця аж не є надто легкою — коли можна вкрасти біжутерію, відтак її перепродати і жити вигідно? А що з тим пов'язане ризико? Воно не велике. Посадять на якийсь час до в'язниці, а відтак випустять на волю. Ще й будуть робити так звані „регабілітаційні заходи. Ще й будуть уболівати над ними, мовляв, вони є жертвою якоїсь там „суспільної несправедливости"... Зрештою, в американських в'язницях ані не б'ють, ані не морять голодом. Не треба платити ані чиншу, ані за харчі, ані ніяких податків... До того ж від „фахівців з досвідом", з якими будуть у в'язниці, можна багато навчитися... Коли їх випустять на волю, наступний влом вже не буде аматорським.

Чи вас також огортає песимізм, коли думаєте над цими справами? Чи не стає досадно, що розвиток техніки і так званий „поступ" йдуть у такому макабричному контрасті до основних засад моралі й чесноти? Правда, ми знаємо, що зла було завжди більше, як добра, але щоб було його аж стільки! І щоб не можна було цього зла, — цієї повені зла, — якось зупинити?

З такими думками я вибралася у службову поїздку, на так званий „маркет", тобто показ нових товарів для крамниці. Показ відбувався в Атлантик Сіті. Вийшовши з готелю, зупинила таксівку, що проїжджала повз, сказала, куди мені треба їхати.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗЛО І ДОБРО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

— „Добре, пані, — відповів водій, — тільки дозвольте перед тим об'їхати пару бльоків, за що, очевидно, не будете платити". — Він, певно хоче підобрати ще якогось пасажира, — подумала я, коли він зупинився перед якимось готелем, і, вихилившись через вікно, крикнув: — „Пане, гей, пане, прошу сюди"! — Незнайомий, який виходив з готелю, наблизився до водія. „Кілька хвилин тому я вас сюди завіз", — сказав водій. „Так, — підтвердив незнайомий, — і я вам, очевидно, заплатив. У чому справа?" — „А чи ви не запримітили, що ви щось загубили?" — спокійно спитав водій. Незнайомий гарячково сягнув до кишені. — „Мій портфель! — вигукнув розпачливо. — Водій всміхнувся: — Він лежав на підлозі, після того, як ви висіли з моєї таксівки, — у ньому є 500 долярів. Прошу, перерахуйте!"

Я не вірила своїм очам і вухам. Те саме, мабуть, діялося з незнайомим який схвильовано рахував знайдену згубу, і не знав, як дякувати водієві: — Це подивугідне, — [illegible] він вікні, подаючи водієві нагороду. — Я не знав, що в наших часах є ще такі чесні люди. Ви заслуговуєте на найвищу похвалу".

— Дрібниця, — махнув рукою водій, — це просто частина моєї праці.

Це, може, унікальна історія, але вона правдива. В Содомі і Гуморі теж був тільки один праведний чоловік, але був. А у нас ще не є так зле, як у біблійному місті, і напевно є багато більше чесних людей.

ПАТРОНАТ КУК ДЛЯ КОНЦЕРТІВ ЮРІЯ І ДАНИ МАЗУРКЕВИЧІВ

Вінніпеґ (КУК) — З України через Італію 31-го грудня 1974 р. приїхали на постійне поселення в Канаді солісти-скрипалі, лавреати міжнародних конкурсів, Юрій і Дана Мазуркевичі, які пляную́ть дати свої самостійні концерти в більших містах Канади. Вітаючи Юрія і Дану Мазуркевичів від української громади Канади, Централя Комітету Українців Канади дала свій патронат для їх концертів в Канаді з проханням до всіх Відділів КУК допомогти їм у підготовці їхніх концертів.

ДИРЕКЦІЯ ПЛАСТОВОЇ ФУНДАЦІЇ в НЮ ЙОРКУ

висловлює сердечну подяку

Д-РОВІ ІВАНОВІ ФЛИСОВІ

за Його безкорисні правні поради і полагодження податкових справ Пластового Дому в Ню Йорку.

За Дирекцію

пл. сен. В. Вишневський, голова — *пл. сен. М. Юзенів, секретар*

Чикаго й околиця!

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Чикаго, Ілл.

повідомляє, що

в суботу, 8-го березня 1975 р.

о годині 7-ій вечора

в Союзовому Домі

при N. Western Avenue, Chicago, Ill.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

в яких обов'язані взяти участь Члени Окружної Управи, конвенційні Делеґати й Урядовці таких Відділів:

17, 22, 33, 35, 51, 61, 100, 103, 106, 107, 111, 114, 118, 125, 131, 136, 139, 157, 176, 190, 220, 221, 223, 250, 259, 301, 335, 379, 395, 399, 423, 425, 452, 472, 499.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття Зборів й прийняття порядку нарад;
2. Вибір Президії Зборів;
3. Прийняття протоколу останніх Зборів;
4. Затвердження Номінаційної Комісії;
5. Звіт Окружної Управи й Контр. Комісії;
6. Дискусія над звітами;
7. Уділення абсолюторії Окружній Управі;
8. Вибір Окружної Управи й Контрольної Комісії;
9. Доповідь ВОЛОДИМИРА СОХАНА, гол. секр. УНС
10. Запити до представника Союзу;
11. Затвердження пляну праці на 1975 р.;
12. Внески — запити — закриття нарад.

В зборах вузьмуть участь:

ВОЛОДИМИР СОХАН — головний секретар,
МИРОН КУРОПАСЬ — головний радний,
АНАТОЛІЙ ДОРОШЕНКО — головний радний

По Зборах буде ПЕРЕКУСКА

За Окружну Управу:

Михайло Ольшанський, голова — Лев Керичинський, секретар

СВЯТИЙ РІК 1975

Паломництво Віри до Святої Землі

яке влаштовує
Українська Католицька Церква
СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, Н. Дж.
під духовним проводом
о. пароха ПАВЛА МАЛЮГИ, ЧНІ
15 НЕЗАБУТНІХ ДНІВ

Від'їзд 9 ЛИПНЯ — Поворот 28 ЛИПНЯ 1975

$1276 все включене в ціну подорожі — туди і до Ню Йорку назад. Via Alitalia — харчі в першоклясних готелях і включені всі оплати.

В суботу, 12-го липня учасники візьмуть участь в Божественній Літургії в Базиліці св. Петра, яку відправлятиме Їх Блаженство Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий. Наша подорож включатиме 4 дні в Римі, 8 днів у Святій Землі (Єрусалим, Назарет, Тіберії, Тел Авів) і 2 дні в Атенах, Греція.

За кольоровими брошурами і докладнішими інформаціями прошу телефонувати або писати:

Andrew Keybida
19 Rutgers Street, Maplewood, N.J. 07040
Tel.: (201) 762-2827

В. Щербицький виступає в ролі всесоюзного „ідеолога"

Москва. — „Комуніст України" за січень цього року повідомив про появу книжки першого секретаря ЦК компартії України і члена московського Політбюра ЦК КПСС В. Щербицького п. з. „Виховувати свідомих, активних будівничих комунізму". Книжка появилася в Москві і, очевидно, російською мовою, як випадає для першого секретаря Компартії України, „відділення" всесоюзної (совєтсько-російської) КПСС. Згідно з даними рецензентів „опусу" Щербицького, члена — кореспондента Академії наук М. Іовчука і доктора економічних наук П. Ігнатовського — у книзі детально висвітлюється основне завдання ідеологічної роботи — формування комуністичного світогляду трудящих,... розглядаються такі важливі питання, як всемирний розвиток ініціятиви і творчости мас..., виховання молоді... роля засобів масової інформації та пропаганди, літератури і мистецтва, як могутньої ідейної зброї партії... Окремий розділ присвячено роз'ясненню зовнішньо-політичного курсу Комуністичної партії Радянського Союзу... ЗаверкурсуКПРС... Завершується книга висвітленням питання про кадри партії та стиль їх роботи, зокрема про добір, підготовку і виховання ідеологічних працівників". Вчені-рецензенти дуже позитивно оцінили найновіше досягнення Щербицького, пишучи, що „плодотворна теоретична розробка і успішне розв'язання цих проблем переконливо свідчать про науково обґрунтований, комплексний, всебічний підхід партії до питань теорії і практики комуністичного будівництва, про єдність ідейно-теоретичної, політичної та організаційної діяльности КПРС".

У рецензії звертається увага на цю частину книжки Щербицького, де є мова про „спільну боротьбу за чистоту марксизму-ленінізму, проти будь-яких проявів опортунізму та ревізіонізму ... Щоб не допустити проникнення буржуазних, націоналістичних, ревізіоністичних поглядів і звичаїв у нашу країну, партійні організації покликані протиставляти їм наступальну пропаганду марксистсько-ленінської, ідеології, правду про переваги соціялізму та радянського способу життя, про моральні й духовні цінності соціялізму".

На основі тільки даних у згаданій рецензії можна ствердити, що В. Щербицький на посаді першого секретаря ЦК Компартії України вибрав набагато безпечніший шлях від свого попередника Петра Шелеста, який все таки дещо інакше ставився до українських проблем і навіть був автором відомої книжки „Україно моя, радянська". В. Щербицький, як видно, „аванcує" у „всесоюзні ідеологи".

Українська Православна Парафія
СВ. ТРОЙЦІ в ІРВІНГТОНІ, Н. Дж.
836 Lyons Avenue, Irvington, N.J.

ЦИМ ЗАПРОШУЄМО НА

ЗУСТРІЧ ГРОМАДЯНСТВА
із
проф. д-ром митр. прот. ЮРІЄМ ШУМОВСЬКИМ

новопризначеним Настоятелем нашого Храму

в неділю, 2-го березня 1975 р.
о год. 12:30 по полудні
в залі парафії

БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ о год. 10-ій і МОЛЕБЕНЬ за здоров'я о. д-ра ЮРІЯ і пані-матки ЛЮБОВИ
— відслужить —
протопресвітер АРТЕМІЙ СЕЛЕПИНА, голова Консисторії УПЦеркви
в сослуженні
о. протодиякона ВОЛОДИМИРА ПОЛІЩУКА
із участю церковного Хору ім. Д. БОРТНЯНСЬКОГО
під керівництвом диригента інж. ДМИТРА ОЛІЙНИКА

- Під час ЗУСТРІЧІ-ОБІДУ протопресв. А. СЕЛЕПИНА виголосить слово про душпастирську і наукові праці о. д-ра ШУМОВСЬКОГО.
- В мистецькій програмі візьмуть участь: ХОР БАНДУРИСТІВ при Станиці 1. УД УНА в НЮАРКУ, під кер. О. ГОЛОВАЦЬКОГО і В. ЮРКЕВИЧА та Молодь парафії.
- Можна буде оглянути виставку праць і публікацій на релігійну та наукові теми о. Настоятеля.

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ ПАССЕЙК-Н. БЕРГЕН, Н. Дж.

повідомляє, що

в неділю, 9-го березня 1975 р.
о год. 6-ій по пол.
в залі Української Централі
240 Hope Avenue, Passaic, N.J.
— відбудеться —

ШЕВЧЕНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ

В ПРОГРАМІ:

Поклін Шевченкові — Молодь школи св. Миколая, школи Українознавства, Пласту і СУМА; Святочне слово — п-ні Ірина Чайківська; Деклямації: Катруся Тимченко, Степан Ковалик, Дарія Чайківська-Боуадана; Фортепіянове сольо — Ю. Сохан; „Три душі" — інсценізація: Ірина Халупа, Віра Наколечна, Марта Шраменко; Бандурист — Стефан Палка; „Тополя" — інсценізація: Оксана Борбич, Лариса Мартинюк, Ростик Кутний, Ореста Федун, Марта Костишин, Ірка Борбич; Співучий гурток „Кобза" під пров. А. Фаринги.

Запрошується все Громадянство і Молодь.

„Союзівка на вакаціях"!

З ОГЛЯДУ

НА ВАКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ „СОЮЗІВКИ"

СОЮЗІВКА буде ЗАКРИТА

від 1-го **БЕРЕЗНЯ** до 1-го **КВІТНЯ** 1975 р.

Відбудеться Зустріч громадянства із о. д-ром Ю. Шумовським

(І. Г.) Консисторія УП-Церкви, головою якої є протопресвітер А. Селепина призначила новим настоятелем парафії св. Тройці в Ірвінгтоні, Н. Дж. проф. д-ра о. Юрія Шумовського, який є професором антропології та археології в Лонг Айленд університеті, в Брукліні. Перед тим він був директором французького інституту в Судані, західня Африка, де провадив антропологічні і археологічні досліди.

Митр. прот. Юрій Шумовський недавно переїхав до парафії в Ірвінгтоні і він бажає запізнатися не тільки зі всіма своїми парафіянами, але із усією українською громадою, із керівниками товариств і організацій Нюарку - Ірвінгтону й околиць.

Дня 21-го лютого о. д-р Ю. Шумовський відвідав українську католицьку парафію св. Івана Хрестителя в Нюарку, де о. ігумен Павло Малюга, ЧНІ, із своїми співробітниками його щедро гостили обідом.

Цього ж дня увечорі він теж заїхав до о. Івана Никонечного, настоятеля української православної парафії св. Вознесення в Мейплвуді, Н. Дж.

Зустріч громадянства із о. д-ром Шумовським відбудеться у неділю 2-го березня по Богослуженні. Богослуження відслужить протопресвітер А. Селепина в сослуженні о. д-ра Ю. Шумовського і о. протодиякона В. Поліщука з участю церковного хору під керівництвом інж. Д. Олійника. В мистецькій частині під час зустрічі-обіду виступить хор бандуристів при Станиці 1-УД УНА в Нюарку під керівництвом О. Головацького і В. Юркевича.

Можна буде оглянути виставку праць і публікацій о. настоятеля на релігійні та наукові теми.

В СССР започатковано публікацію соціологічного журналу

Москва. — Згідно з повідомленнями совєтської преси, тут появилося перше число совєтського соціологічного журналу „Социологические исследования" (Соціологічні дослідження), видання Інституту соціологічних досліджень Академії Наук СССР. У повідомленні про появу нового журналу говориться, що він „розроблятиме питання утвердження принципів марксизму-ленінізму в соціології, високої науковости і практичности соціологічних досліджень, підвищення їх ідейно-теоретичного рівня, проблеми соціяльного розвитку совєтського суспільства, вестиме публікації дослідницьких праць і науково обґрунтованих практичних рекомендацій". У журналі головний наголос, однак, буде покладено „критиці буржуазних соціологічних концепцій, боротьби проти ревізіонізму і опортунізму, буржуазних перекручень марксистсько-ленінської теорії".

Поява в СССР окремого соціологічного журналу заслуговує на відзначення тому тільки, що соціологічні науки в СССР належать до найбільш занедбаних і „небезпечних", а совєтський режим ніяк не міг рішитися на те, щоб дозволити на соціологічні дослідження в СССР навіть у такому обмеженому вигляді, як це є з новим соціологічним журналом. У „Большой Советской Енциклопедії" і в „Українській Радянській Енциклопедії" ці рямки для соціологічних досліджень і соціології, чи суспільствознавства уточнено так: „єдино науковою соціологією є марксистсько-ленінське вчення, його складова нерозривна частина — історичний матеріялізм. Марксизм-ленінізм як цільна і струнка система філософських, економічних і соціяльно-політичних ідей є теоретичною основою всіх суспільних наук". Ці рямки зобов'язують також і новий совєтський соціологічний журнал.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2

Ню Йорк. — З Літературно Мистецького Клюбу повідомляють, що в приміщенні цього Клюбу, у п'ятницю 28-го лютого ц.р. о год. 7:30 вечора, доповідатиме д-р Ярослав К. Туркало на тему: „На горі Синай". Прелеґент передасть враження з подорожі по окупованому ізраїльським військом Синайському півострові та про відвідини найстаршого у світі діючого християнського монастиря св. Катерини. Доповідь буде ілюстрована прозірками.

В СССР ВІДБУДЕТЬСЯ „ЗУСТРІЧ МОЛОДИХ ЛІТЕРАТОРІВ"

Москва. — З 18 по 24 березня цього року тут відбудеться VI Всесоюзна нарада молодих письменників. ТАСС повідомив, що на з'їзді передбачається присутність приблизно 300 молодих літераторів „із союзних та багатьох автономних республік нашої країни". На нараді працюватимуть семінари з ділянок прози, поезії, драматургії, критики і перекладу з мов народів СССР.

Рочестер, Н. Й.

В неділю, 16 березня 1975 р.

о год. 4:30 по пол. в залі

УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО КЛЮБУ

при 292 Гадсон Авеню в Рочестері, Н. Й.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС

в Рочестері, Н. Й.

в яких повинні взяти участь члени Окружної Управи та Урядовці і конвенційні Делеґати наступних Відділів:

36, 66, 217, 285, 289, 316, 343, 367 та 437

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Звіти Окружної Управи;
2. Доповідь гол. предс. ЙОСИПА ЛИСОГОРА;
3. Вибір нової Окружної Управи;
4. Плян праці Округи і Відділів на 1975 рік.

У Зборах візьме участь —
ЙОСИП ЛИСОГІР, головний предсідник УНС

По Зборах буде ПЕРЕКУСКА

До участи в Зборах запрошені також усі члени УНС та місцеве Українське Громадянство.

В. В. Гуссар, голова — В. Гавриляк, секретар

Криза „кривавого замирення" у В'єтнамі

(Закінчення зі стор. 2-ої)

[illegible] Стейтам у зв'язку з присутністю у Південному В'єтнамі, забуваючи при тому про найосновніше, що набагато більше „порушень мирового домовлення" допускається якраз Північний В'єтнам. Він же ж перекинув на територію Південного В'єтнаму свої три добірні дивізії, які, перемішавшись із В'єтконгом, начислюють коло 150-175 тисяч вояків. Промовчується теж, що Ганой, а не Сайгон, створив 800-900 тисяч нових втікачів, при чому найцікавіше, що ніхто з-поміж них не втікає на північ, а навпаки, всі шукають захисту на „буржуазному півдні".

Не зважаючи на велику опозицію в Конгресі, щоб Південному В'єтнамові не уділювати додаткової допомоги у висоті 300 мільйонів, деякі законодавці пригадують, що у 1954 році американська фльота допомогла 1.4 міл. втікачам, які не хотіли залишатися у комуністичному режимі Го Ші Мінга; тепер до питання В'єтнаму не слід підходити тільки зі самого „суто мілітарного становища", але треба підходити теж „із точки людського серця"...

Західні знавці в'єтнамського питання кажуть, що комуністичне Головне Командування намагається використати т. зв. „сухий сезон" і за той час поступати так, щоби загальні відносини „зробити нестерпними для Сайгону" і таким чином приневолити і заставити президента Тьо, погодитися вкінці на т. зв. „коаліційний уряд", очевидно із абсолютною перевагою в ній комуністів.

Якими впливами розпоряджаються комуністи у Південному В'єтнамі видно з того, що їм вдалося створити опозицію проти теперішнього уряду навіть з буддистів й інших релігійних сект. Опозиція закидає урядові Тьо корупцію, як теж і те, що він не хоче закінчити війни, перевести земельну реформу та продовжує обмеження всіх цивільних прав.

Із останніх звітів пресових звітодавців виходить, що теперішні відносини у Південному В'єтнамі такі хаотичні, що на переведення будь-яких реформ у теперішньому часі нема змоги, а посилення контролі і обмеження деяких прав слід уважати за конечність, коли зважити, що фронт з комуністами віддалений заледве 75 миль від столиці. Коментатори твердять, що, не зважаючи навіть на деякі невдачі, уряд Тьо зможе надалі втриматися при владі, під умовою, що теперішнє положення нагло не погіршиться, а ЗСА допоможуть йому мілітарно „виграти на часі".

Дейлі виграв демократичні правибори на посадника Чикаґа

Чикаґо, Іллиной. — У вівторок, 25-го лютого, 72-літній посадник Чикаґа Ричард Дейлі у демократичних правиборах переміг 3-ох суперників на цей пост, тим запевнивши, що 1-го квітня ц. р. у виборах він також переможе свого республіканського суперника на пост посадника, бо Чикаґо переважно голосує за кандидатами Демократичної партії. Якщо Дейлі виграє 1-го квітня, то буде переобраний на 6-ту з черги 4-річну каденцію. Не зважаючи на його вік і на те, що він минулого літа мав удар мозку, Дейлі переміг у демократичних правиборах 34-літнього члена Міської Ради Вілліяма Сінгера, 52-літнього колишнього про куратора Едварда Ганрагана і 51-літнього стейтового сенатора Ричарда Ньюгавера. Ричарда Дейлі називають „останнім із демократичних 'босів' великих міст".

✝

З глибоким жалем повідомляємо Родину і Знайомих, що дня 22-го лютого 1975 р. в с. Оглядові, пов. Радехів, Україна, упокоїлась в Бозі наша Найдорожча

МАМА, ТЕЩА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ і ТЕТА

бл. п. ЮЛІЯ КУПЧИНСЬКА-ШАРКО

В глибокому смутку:

донька — ОЛЕНА
зять — ТИМКО БОЙКО
внучка — ЮЛІЯ з мужем
РОМАН з дружиною
і 6 правнуків — МАРУСЯ, ОЛЯ, ВАСИЛЬКО, ЮЛЯ і ЛЕСЯ
братанок РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ з родиною
братанок МИРОН КУПЧИНСЬКИЙ з дружиною
сестрінки: МЕЛЯ і ДАРКА з родинами

Замість квітів на могилу

бл. п. Каролини Шебунчак

зложили:

НА СХС в МЮНХЕНІ:

Д-р М. і Я. [illegible]АНОВСЬКІ	620.00
Д-р Ю. і І. [illegible]	25.00
Панство [illegible]	10.00
Панство [illegible]	10.00
Д-р [illegible]	25.00
Д-р Ю. і [illegible]	20.00
Д-р [illegible]	10.00
Панство [illegible] МАРТИНЦІ	10.00
Інж. [illegible]	10.00
Пані І. [illegible]	5.00
Пані [illegible]	25.00
Пані [illegible]	20.00
Д-р Богдан і Ірадіон (сини) ШЕБУНЧАКИ	50.00
Д-р Я. і Д-р Л. ЛЯШЕВИЧІ	25.00
Панство Я. і Ю. ЯВОРСЬКІ	20.00
Д-р В. і Л. МАРТИНЦІ	50.00
Д-р Ю. і Д-р М. ДИЦЬО	25.00

НА СИРОТИ В АРГЕНТИНІ

Д-р Ю. і Д-р Л. СТЕФАНІВСЬКІ	[illegible]
Панство [illegible] ЖЕЛИЧКОВСЬКІ	[illegible]
Д-р Богдан і Ірадіон (сини)	50.00
Товариші (в [illegible]) Ірадіона Шебунчака	35.00
Пан С. ГЛЮТ	10.00
Панство Ю. і Л. ГОЛИНСЬКІ	20.00

НА ЦЕРКВУ В ПОТРЕБІ

[illegible], Торонто, Канада	[illegible]

НА [illegible]ПЕРЕДАЧУ ОО. ВАСИЛІЯН В НЮ ЙОРКУ

[illegible] ГАЛКЕВИЧІ	[illegible]

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, ІНК.
ВІДДІЛ в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
— влаштовує —
В НЕДІЛЮ, 2-го БЕРЕЗНЯ 1975 РОКУ
о год. 4-ій по пол., в залі
ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ
149 2nd Avenue в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР

в пошану нашого композитора

ДМИТРА БОРТНЯНСЬКОГО

У 150-РІЧЧЯ ЙОГО СМЕРТИ

УЧАСТЬ ПРИЙМАЮТЬ:

- МЕЛАНІЯ БАЙЛОВА
- Д-р АНДРІЙ [illegible] — [illegible]
- [illegible] — [illegible]
- Проф. [illegible] ЧАЙКІВСЬКА
- МАРТА [illegible] — фортепіян — студенти [illegible]
- Виконання [illegible] з грамофонних [illegible].

Пам'яті Михайла Радика

Линемо думкою до 1915 р., коли то доля звела разом автора цього допису з Покійним, цілком випадково, бо при реєстрації на матрикуляційний курс у тодішній колегії, а теперішньому університеті Вінніпегу. Випадковим було й те, що я піддав покійному Михайлові, що він повинен теж вписатися, як питомець, до нововідкритої української бурси ім. Адама Коцка, першої того роду української виховавчої установи в Канаді, що він і зробив. Так почалася наша дружба, яка протривала малощо не 60 літ.

Склалось так, що Покійний прибув до Веслей колегії з підготовчим курсом з Брендону в Манітобі, де тоді в „Рутенській Трейнінг школі" викладав проф. Петро Карманський, і прийшов я із подібним підготуванням до матрикуляції з тодішнього міста Форт Вілліям, а тепер Тендер Бей в провінції Онтеріо. Ми обидва вписалися до одної кляси в 1916 р. і успішно перейшли 9-ий ступінь. Між живими свідками того, що тоді діялось, повинні ще бути такі, як: Єфрем Лучкович, молодший брат покійного Михайла, в ЗСА, Петро Мітенко в Едмонтоні, в Канаді, а теж Федір Гаврилюк, один з настоятелів бурси.

1916-17 року, Покійний, зі своєю лемківською кров'ю та твердою вдачею переходить 2 роки, бо ступені 10 і 11-ий, в одному році теж саме осягнув я. Та спільна риса в нас обох ще більше затіснила дружбу. З Покійним ми мешкали в одній кімнаті, що привело до знайомства з його найстаршою сестрою Марією та до нашого швагерства у 1920 році.

Шкільний 1916-17 рік залишився в пам'яті на ціле життя ще й тому, що в той час закуплено та відкрито Український Народний Дім при Борровс вулиці, куди й перенесено Бурсу ім. Ад. Коцка і де було розгорнулося українське організоване життя. Там теж і приміщено українське співоче-драматичне Т-во „Боян" і з 24-ох питомців бурси того ж року більшість з нас втягнено, крім хору студентського і до хору „Бояна", де йшла підготова до вистави „Назар Стодоля" Шевченка „Вечерницями", які тієї зими в 1917 році, в тодішньому ще Квін Театрі при Селкірк вулиці у Вінніпезі. Хором „Бояна" тоді керував покійний Василь Свистун і жартівливі пісні як солістів так і гуртові та гарні мелодії ніколи не забудуться. Коли пок. Радик, як уродженець Америки, а вихований в Канаді залишився твердим та свідомим українцем до кінця свого життя, то треба завдячувати немало цьому щасливому збігові обставин. Між живими ще свідками нашого бурсацького життя в тому другому році, є ще такі, як; адв. Роман Смик в Чикаго, Петро Мітенко в Едмонтоні та адвокат Василь Балешта, як один з інструкторів в бурсі та диригент студенського хору, що проживає в Кенорі, Саскачевані.

Тодішній політичний клімат не був для українців в в Канаді такий пригожий як тепер, бо перша війна була закінчена й коли прийшло до запису на правничі студії в Манітобі (я в той час мав уже запевнене місце, як конципієнт в покійного Арсенича, першого адвоката українського роду в Канаді) то відразу виринуло питання, чому я не був в канадській армії. Покійний Радик, хоча був на 4 роки молодшим, опинився на рік чи більше в Саскачевані, а опісля десь аж в Торонті, щоб скінчити правничі студії. Ті наші труднощі можна було записувати на карб дискримінації і т. п. (бо ми обидва не були в армії з достаточних причин, проте, ми були ще замолоді та досвідчені, щоб уміти як слід і кому треба пояснити) проте та наша розлука на довші роки і віддаль стали якраз тією благодаттю, на яку українська справа чекала. Те, що Покійному припало зробити, як першому правникові українського роду в ЗСА а мені, як теж першому у Східній Канаді, ніколи не було зроблене.

В житті Покійного, були дві ділянки громадського характеру, які тут не можна проминути. Перша, це, що він заанґажувався на цілі роки в українсько-американській організації, що в скороченню була охрещена як ЗУДКАК та мала до діла з скитальцями з цілої України в Німеччині, під час та по закінченні Другої світової війни. Покійний, як адвокат з більше, як пересічними здібностями, покинув свою адвокацьку каденцію та перервав практику в Ню Йорку, щоб там, в Німеччині, доконати того, чого українсько-американська справа вимагала. Ми ще не знаємо, чи Покійний залишив які записки, бо не збирався умирати, але, коли ні, то було б дуже побажано, щоб напр. Мирослав Дияковський, тепер в Канаді, або Роман Смук, що теж мав з ЗУДАК-ом до діла, (тільки не так довго, як Радик), щоб хтось з них, або й обидва подбали про об'єктивне передання для майбутньої історії тієї соборної скитальщини, всього, що на це заслуговує.

Другим полем заінтересування і діяльности Покійного через довші роки була справа Української Православної Церкви. На його очах, як студента, формувалася Українська Греко-Православна Церква в Канаді з її соборноправністю та зрівноваженням двоїх елементів, світського й духового. Із його бистрою спостережливістю він не міг не завважити, що його колишні шкільні колиґи, що теж були адвокатами, займають чільніші місця у Констисторії церкви так і статутів і т. п. Такого щастя прискладанні конституції, у ЗСА він не мав, хоч через довші роки був членом катедральної гром. в Ню Йорку, то на вищих позиціях не було для нього з його здібностями чомусь місця до цього часу ми не знаємо ані про одного правника у ЗСА з виробленим пристижом, який був би у проводі Церкви силою свого членства, а не як наймлена чи побічна сила. Таким станом речей не міг і не повинен був бути задоволений ані Покійний, ані ціла соборноправна Церква.

Покійний вмів скомплікувані наші справи аналізувати та приходити до висновків, навіть відносно нашої організаційної діяльности в Канаді і брав участь в останньому СКВУ Конгресі в Торонті. Мені він допомагав, дорогою інформацій чи інакше, в таких справах як Об'єднані Нації з осідком в Ню Йорку та при списуванню Конституції Фундації СУС, 10 літ тому.

Зі своїх спостережень з Києва, на Хрещатику, в останніх роках, Покійний дійшов до переконання, що там розговірна мова між прохожими не російська, як тут наш загал вбільшості думає, але українська, тільки з московськими вже наголосами, якщоб не раптовна смерть Покійного, то я плянував ще раз бути на Хрещатику, по можності з покійним Радиком, та прислухатися наскільки він мав слушности, коли так висловлювався. Але не сталося...

Кажуть, що про Покійника годиться (говорити тільки добре, бо вірю, що покійний Радик міг й повинен би був жити до щонайменше 100 літ. якщоб був на себе і своє здоров'я вважав. При останній нашій зустрічі в Українськім Інституті Америки 19-го жовтня м. р., я завважив, що Покійний зажитвав, успокоючі на нерви пілюлі. Таким способом лікування не міг ніяк погодитися, бо життьовий досвід показав, що жити можна цілими роками без ніяких пілюль та медичної і коштовної шпитальної обслуги; життя більш природним способом є можливе довше, менш коштовне і більш щасливе.

А як скориставби українськ кий світ, якщоб Покійний, зберігаючи своє життя — далі послужив би своїми здібностями та кваліфікаціями.

Батько Покійного, Іван Радзік (злемківщене прізвище з „Радик") належав до трійці, що включувала теж вже покійних. Олексу Жилича, колишнього склепаря в Брендоні, що помер замолоду, бо ще в 1923 р., та Иосафата Дзьобка, знаного з того, що час від часу жертвував поважніші суми на українські добродійні цілі та залишив по собі бодай короткі спогади, що їх у 1956 р. записав проф Яр. Рудницький. Ця трійця лемків прибула до ЗСА ще перед приїздом Пилипівського та Єлиняка до Канади, бо коло 1890 р., але переселилася на фарму в канадській Манітобі з кінцем того ж десятиріччя. Найстаршим з трьох, бо ще з 1865 року, був Іван Радзік, сам неграмотний, але він дав вище шкільне образування майже всім своїм дітям, включно з Михайлом і сам батько був пізніше, завдяки впливові на нього пок. Т. Д. Ферлея, одним з більших уділовців Видавничої Спілки „Українського Голосу".

Покійний Михайло Радик, залишив у горі дружину Ольгу та дочку Ірину, які подбали, щоб його поховано 6-го січня п. р. з української православної катедри св. Володимира в Ню Йорку, на кладовищі Мавнт Олівет, при співучасті оо. настоятелів катедри, Володимира Базилевського та Івана Данилевича. Покійний залишив 5 сестер: Стефанію Радзік, Ольгу Козак, Тетяну Лазарович і Галю Радик, які живуть в Канаді, та Катерину Кеннінг в ЗСА.

Т. Гуменюк

ПОМЕР ЕЛАЙДЖА МОХАММЕД, ПРОВІДНОК „ЧОРНИХ МУСУЛЬМАНІВ"

Чикаго. — У вівторок, 25 лютого, тут на 77-му році життя помер Елайджа Мохаммед, який продовж 40 років був провідником негритянської секти, знаної як „Чорні мусульмани", або „Нація Ісляму". Елайджа Мохаммед, первісне ім'я якого було Елайджа Пул, помер на недугу серця у навечір'я річної конференції цієї секти. На цю конференцію, знану як „День Спасителя", до Чикага вже прибуло коло 20,000 „Чорних мусульманів". Речники „Чорних мусульманів" твердять, що ця секта має коло 70.000 членів в самій Америці.

В світлі реальних думок

З кінцем минулого року, появилося чергове видання Олександра Брика „П'ять перед дванадцятою", Вінніпеґ, Канада. У всіх попередніх виданнях автор, а відтак у книжці „Мої життєві студії", (1956), є реальні й актуальні думки, за що авторові належиться признання. В останній праці „П'ять перед дванадцятою", навіть її наголовок висловляє пророчі думки або візію.

Написати довшу рецензію на цю книгу й подати цей перелік фактів, про які автор пише, то може статись таке, як про це написано в передмові: „Але... Ви самі знаєте, що в пресі в нас завелось та, що менше питають про те, що написано, а більше питають про те, хто написав. А щоб бути тим „кимсь", чию статтю друкують, не читаючи рукопису, для того треба мати якийсь титул".

Кожна стаття, чи в книжці розділ є реальні й актуальні. Ось на 10-11 ст. подано, що кошти закріплення „здобутків революції", що від 1917 — 1967 рр. згинуло 67.558.000 людей, а зокрема незчисленні ряди українців. Це відноситься до большевицької революції.

За розділ „Наше жіноцтво", 65-67 ст., українське жіноцтво у вільному світі О. Брикові повинно скласти подяку! Коли пригадати собі життя української жінки на рідних землях з-перед Першої світової війни, її надмірну господарчо-фізичну працю, то можна собі уявити, що та жінка була не з тіла, а зі заліза. Цю тяжку недолю української селянської жінки, найкраще бачив Ів. Франко, він перший став у обороні поневолення жінки. О. Брик пише: „Жінка — це краса світу. Без жінки світ був би монотонний і похмурий. Жінка — це цариця шляхетних почувань". Автор говорить: „Конечне треба, щоб жіноцтво по більшості набувало високу освіту та займало якнайвищі становища — включно зі становищами при кермі в державі. Жінки з природи є такими, що вони уникали б всяких кривавих заворушень, брутальних потягнень, дискримінацій і поневолення народів. Надія людства на краще майбутнє може полягати ні в чому іншому, а лише в надії на жінок".

О. Брик на 211-212 ст. порушує досить болючі питання, і то такі, що невідомо, як українцями вийти на прості дороги. „Скільки в нас є різних-прерізних віровизнань, включаючи і дажбогістів? Скілько в нас партій і партійок? А кожна з них з жадобою простягає руки за кермою тієї держави, котрої в нас ще немає". А там автор пише: „Рабська психіка була і є на дні нашої спільноти! Кому наші не вислужувалися і не вислогувуються: Москві, Варшаві, Римові, Берлінові, Константинополю...„ О. Брик пише, що наші, до яких зверталися з проханням, щоб допомогти нам завести у себе єдність. Не допомогли, ні Рим, ні Візантія, ні Москва, на кінець з розпачу — рішили звернутися до Бога, благанням „Боже, нам єдність подай!" І далі він подає: „Як світ світом, як історія історією, ще ніде й ніколи жаден інший нарід не звертався з благанням про єдність, лише серед нашого народу постала ота благальна молитва до Бога, молитва, яку ми по всіх церквах наших співаємо, навколішках, на закінчення Богослуження: „Боже нам єдність подай!".

Цікаве завваження автора щодо правопису, на 211 ст. знизу, О. Брик пише „ріжних-преріжних", з цієї малої замітки треба би вчитися української „мовознавцям", що всі писання з перед Першої світової війни, писали „ріжний, ріжна, ріжне, а не „різний". Чому, „різний", бо „старший брат" пише „разний", „разница". Українсько-російський словник О. Узгомова, подає „ріжний", ріжно, і „ріжниця".

Отож Олександра Брика: „П'ять перед дванадцятою", в світлі — реальних думок, цікава, й пересякнута різними фактами, з минулого й сучасного, не тільки українського, але й загально-світового життя — дає просту відповідь на затьмарені питання.

Л. Забіренко

Сумівська „Ялинка" в Нюарку-Ірвінґтоні

З приємністю перевів я двогодинний час на сумівській „Ялинці", яка відбулася 19-го січня ц. р. в Українському Народному Домі в Ірвінґтоні. У програму „Ялинки" входили такі точки: дві доповіді, сценка з різдвяної тематики, традиційна вечеря, колядки і Вертеп.

Все це відповідно настроювало і духово переносило в рідні сторони.

Провід Осередку СУМА доклав усіх старань, щоб ця імпреза вийшла якнайкраще. Секретар Осередку М. Кормило відкрив програму „Ялинки", привітавши о. пароха Малюгу, гостей, батьків і молодь. Він у своєму слові представив Різдво з його традиційними звичаями в Україні колись, тепер і серед українців в діяспорі. Люба Ґенсьор представила переживання під час Різдва тих, що мучаться по тюрмах і сибірських концлагерах за це, льки, що полюбили свій нарід та його культуру. Читаючи виїмки з творів написані ними в страшних неймовірних обставинах, зворушила приявних. Гурток юначок в народних строях заспівав колядки, а опісля засвічено ялинку — присвячену дітям в Україні. Гарно виконувана сценка новацтвом і юнацтвом також зворушила глядачів, бо в ній відтворено образ дійсної лісової казки, де серед снігів і морозів, в страху перед засідкою ворога, наша молодь в рядах УПА по-традиційному відзначала Різдвяну Ніч.

Відспіванням коляди „Бог Предвічний", молитвою та благословленням куті розпочалася вечеря.

Свят вечірні страви приносили мами — господині, а в міжчасі виконано Вертеп. Увійшли три царі в княжих строях, пастушки в гуцульських кожушках, ангел та жид.

Сценку приготовляли, під мистецьким керівництвом п-і Кононів, Люба Ґенсьор і Анна Курнявко, а колядки Леся Ґенсьор-Лебедович. Ф. Луцишин приклав багато праці в підготові декорацій.

„Ялинка" стала тут традиційною і Провід Осередку СУМА приготовляє її щорічно з усе кращим успіхом, а на Великдень виводять гагілки, з якими виїжджають навіть до інших, сусідніх громад.

Іван Кульчицький

Сирійський президент з'ясовує передумови замирення з Ізраїлем

Дамаск, Сирія. — Президент Сирії Гафез-аль-Ассад заявив в інтерв'ю, що очолюваний ним уряд погодиться на замирення з Ізраїлем тільки тоді, коли будуть сповнені дві основні передумови. В перший мірі — заявив президент, — Ізраїль мусить звільнити всі без вийнятку арабські землі, а по-друге, Ізраїль мусить визнати незалежну палестинську державу на захід від річки Йордан із включенням до неї Ґази. Якщо Ізраїль погодиться на такі передумови і їх виконає, ніщо більше не стоятиме на перешкоді тому, щоб формалізувати замирення я загальним договором. Доки цього не станеться, Сирія вважатиме себе у війні з Ізраїлем без уваги на те, як не укладуться відносини на Близькому Сході, — сказав Гафез-ель Ассад кореспондентові „Нюсвік".

ТАРЗАН, Ч. 7260. Остання записка

Остання записка в щоденнику тата звучала: „Мій малий син плаче за їжею — Ой, Елис, Елис, що мені робити?"

Для дуже гордого Лорда Грейстовка мусів бути страшним той момент, коли він раптом відчув свою самоту і безпорадність!

У той самий час, в недалеких джунглях, король мавп старий Керчак шалів... Його плем'я повтікало на дерева... Події, що наступили після того, визначили цілий шлях мого життя!